

**ТЕМА № 1 ПРОТИПОВІТРЯНА ОБОРОНА ВІЙСЬК ТА
ОБ'ЄКТІВ**

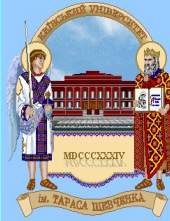
**ТЕМА № 2: ЗАСОБИ ПОВІТРЯНО-КОСМІЧНОГО
НАПАДУ**

**ТЕМА №3. ОСНОВИ БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ
ПІДРОЗДІЛІВ РТВ**

**ТЕМА №4. ПІДГОТОВКА РАДІОТЕХНІЧНИХ
ПІДРОЗДІЛІВ ДО БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ**

**ТЕМА 5. “РІШЕННЯ КОМАНДИРА РАДІОТЕХНІЧНОГО
ПІДРОЗДІЛУ НА БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ”**

ВСЬОГО ГОДИН НА ТРТВ (ТПС) --60+40ГОД. НАВЧ. ЗБІР

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Факультет військової підготовки

КАФЕДРА ВТП

Ст. викладач Гап'юк В.М.

Предмет: Тактика РТВ

Тема № 3 Основи бойового застосування підрозділів РТВ

**Заняття №1 Організаційна структура,
завдання підрозділів і з'єднань (частин) РТВ.**

Навчальна мета:

- 1. Надати призначення, організаційну структуру та завдання, яку вирішує *ртбр* РТВ.
- 2. Надати призначення, організаційну структуру та завдання, які вирішують *ртб, рлр* РТВ.

Навчальні питання :

Перше питання: Завдання, які вирішуються радіотехнічними бригадами (полками), батальйонами, окремими радіолокаційними ротами.

Друге питання: Склад, організаційна структура окремої радіолокаційної роти, радіотехнічного батальйону, радіотехнічної бригади.

Третє питання: Принципи бойового застосування підрозділів і з'єднань РТВ.

Перше питання: Завдання, які вирішуються радіотехнічними бригадами (полками), батальйонами, окремими радіолокаційними ротами

Радіотехнічні війська є основним джерелом інформації про повітряну обстановку. Вони призначені для ведення радіолокаційної розвідки і видачі бойової та розвідувальної інформації на командні пункти повітряних командувань (ПвК) ПС, командні пункти з'єднань та частин зенітних ракетних військ, авіації, частин РЕБ для забезпечення ведення бойових дій та бойового управління з'єднаннями, частинами та підрозділами, оповіщення військ та об'єктів про початок повітряного нападу, здійснення контролю за польотами (перельотами) своєї авіації, контролю у взаємодії з органами обслуговування повітряного руху за дотриманням правил використання повітряного простору та порядком перетину державного кордону України повітряними суднами усіх відомств та іноземних держав.

Організаційна структура РТВ залежить від воєнної доктрини, рівня розвитку воєнного мистецтва, озброєння, характеру і обсягу завдань, що вирішуються. У зв'язку з цим організаційна структура з'єднань, частин і підрозділів РТВ неодмінно зазнає періодичних змін.

Радіотехнічні війська складаються з радіотехнічних бригад (*ртбр*) та радіотехнічних полків (*ртп*). У тактиці прийнято відносити бригаду до тактичного з'єднання, а полк до тактичної частини.

Організаційно радіотехнічні бригади і полки входять до складу об'єднань (з'єднань) Повітряних Сил.

Рис. 1. Структура радіотехнічних військ

Радіотехнічна бригада (рทบр) є тактичним з'єднанням РТВ і призначена для ведення радіолокаційної розвідки повітряного противника і видачі радіолокаційної інформації (РЛІ) на командний пункт повітряного командування (ПК) для вирішення завдань управління, видачі бойової інформації для ведення бойових дій на командні пункти частин ЗРВ, ВА та РЕБ.

РЛІ – дані про повітряні цілі, повітряні об'єкти України, повітряній обстановці, отримані під час РЛ розвідки. РЛІ – це також складова інформації про повітряну обстановку, що доповнена даними інших видів розвідки.

Завдання ртбр :

1. Постійна радіолокаційна розвідка повітряного противника.

2. Виявлення, визначення та розпізнавання повітряного противника, розкриття його складу, бойових порядків та напрямів дій, характер радіоперешкод, неперервне супроводження в межах радіолокаційного поля.

3. Видача радіолокаційної інформації про повітряного противника на командний пункт ПК для вирішення задач управління частинами та з'єднаннями.

4. Видача бойової інформації на КП з'єднань та частин ЗРВ, ВА і РЕБ для ведення бойових дій.

5. Здійснення контролю за польотами (перельотами) своєї авіації та дотримання порядку використання повітряного простору, встановленого режиму польотів повітряними судами.

Крім того, особовий склад *ртбр* може виявляти ядерні вибухи з видачею інформації про їх параметри, здійснювати слідкування за розповсюдженням радіоактивних хмар, вести спостереження за наземною (морською) радіаційною, хімічною, бактеріологічною і метеорологічною обстановкою в районах розташування підрозділів, виявляти і видавати інформацію про надводні цілі на приморських напрямках.

Ртб та рлр є тактичними підрозділами РТВ і призначені для ведення радіолокаційної розвідки повітряного противника та видачі радіолокаційної інформації про нього на КП *ртбр*, КП *зрбр* (дивізіонів), КП (ПН) винищувальних авіаційних бригад та частин РЕБ.

Завдання ртб :

- 1.Ведення РЛ розвідки повітряного противника.
- 2.Видача розвідувальної інформації на КП *ртбр*.
- 3.Видача бойової інформації на КП *зрбр* (дивізіонів), КП (ПН) ВА бригад та частин РЕБ.

Завдання рлр :

- 1.Ведення РЛ розвідки повітряного противника.
- 2.Видача розвідувальної інформації на КП *ртб*.
- 3.Видача бойової інформації на КП *зрдн*, ПН ВА бригад та частин РЕБ.

РТ підрозділи можуть виконувати задачу радіолокаційного забезпечення польотів (перельотів) своєї авіації, спостереження за запуском (спуском) космічних апаратів, виявлення ядерних вибухів і надводних цілей, спостереження за діями наземного та морського противника, ведення радіаційного, хімічного спостереження і розвідки в районі дислокації підрозділів.

Крім того, РТ підрозділи залучаються для контролю за дотриманням повітряними судами всіх міністерств та відомств правил використання повітряного простору України, радіолокаційного контролю за перельотами державного кордону України та за польотами повітряних судів над прикордонними (приморськими) смугами з особливим режимом польотів, а також для спостереження за метеорологічною та орнітологічною обстановками.

РТ підрозділи вирішують бойові завдання у складі *ртбр* (полків), або самотійно і оснащуються засобами автоматизації, засобами зв'язку, і іншою військовою технікою та озброєнням.

Друге питання: Склад. організаційна структура окремої радіолокаційної роти, радіотехнічного батальйону, радіотехнічної бригади

Організаційно *ртбр* (полк) входить до складу ПК, і як правило складається управління бригади, 4-5 *ртб*, вузла зв'язку та обробки інформації, підрозділів забезпечення.

РТ полк є тактичною частиною РТВ і складається з управління полку, 3-4 *ртб*, вузла зв'язку і передачі інформації, підрозділів забезпечення.

До управління *ртбр* (полку) відносяться: командир *ртбр* і його заступники, штаб з КП, відділ соціально-психологічної служби, технічна частина, тил бригади та служби.

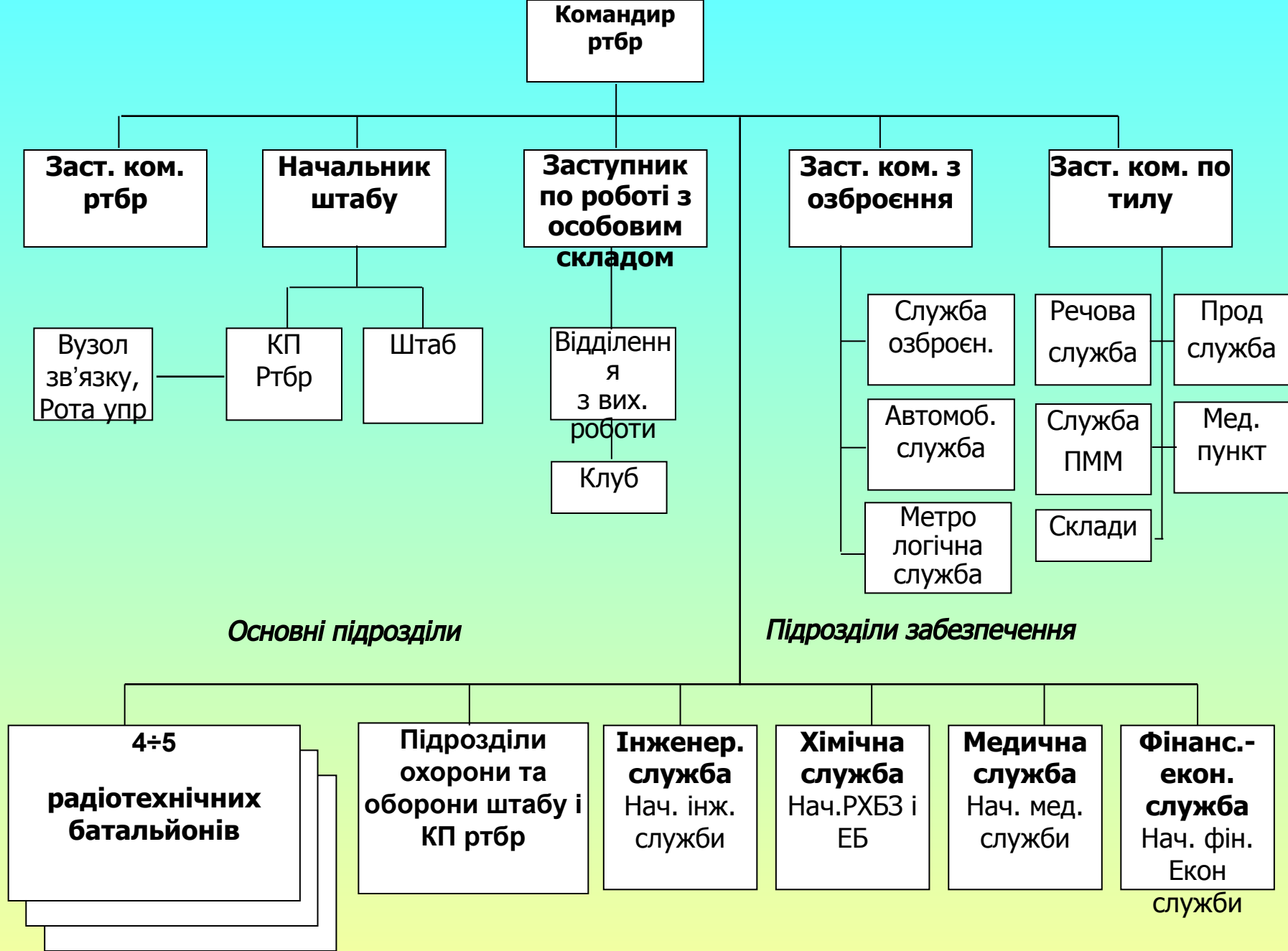

Рис.2. Організаційна структура радіотехнічної бригади

Штаб ртбр є основним органом управління та включає відділення: оперативне, мобілізаційне, стройове, кадрів, секретне, і зв'язку.

Завдання штабу:

1. Забезпечення постійної бойової та моб. готовності.
2. Організація бойового чергування.
3. Безперервне здобуття, збір і обробка інформації.
4. Вивчення та оцінка обстановки.
5. Підготовка пропозицій командирів для прийняття рішень.
6. Планування бойового застосування.
7. Доведення завдань до підлеглих підрозділів.

(Завдання штабу: продовженн)

8. Організація підготовки підрозділів до виконання бойових завдань.
9. Організація взаємодії усіх видів забезпечення.
10. Організація системи управління і зв'язку.
11. Ведення обліку особового складу, озброєння, техніки, боєприпасів, ПММ та інших матеріальних засобів.
12. Організація бойової підготовки.
13. Організація обліку радіоактивного опромінення особового складу.
14. Організація і контроль за дотриманням прихованого управління військами.
15. Контроль за виконанням бойових завдань підрозділами.

**В залежності від призначення РТ підрозділи
поділяються на:**

***Ртб (рлр)*
дальнього
виявлення та
попередження**

***ртб (рлр)*
загального
призначення**

***ртб (рлр)*
виявлення
цілей на
малих
висотах**

Ртб є основним тактичним підрозділом РТВ і
включає:

командування *ртб*;

командно - технічний вузол;

2-4 *рлр*;

РЛ вузол, а також підрозділи забезпечення.

Призначення частин і взводів *ртб* аналогічне
призначенню відповідних служб і відділів *ртбр*, різниця
лише в обсягах завдань, що виконуються.

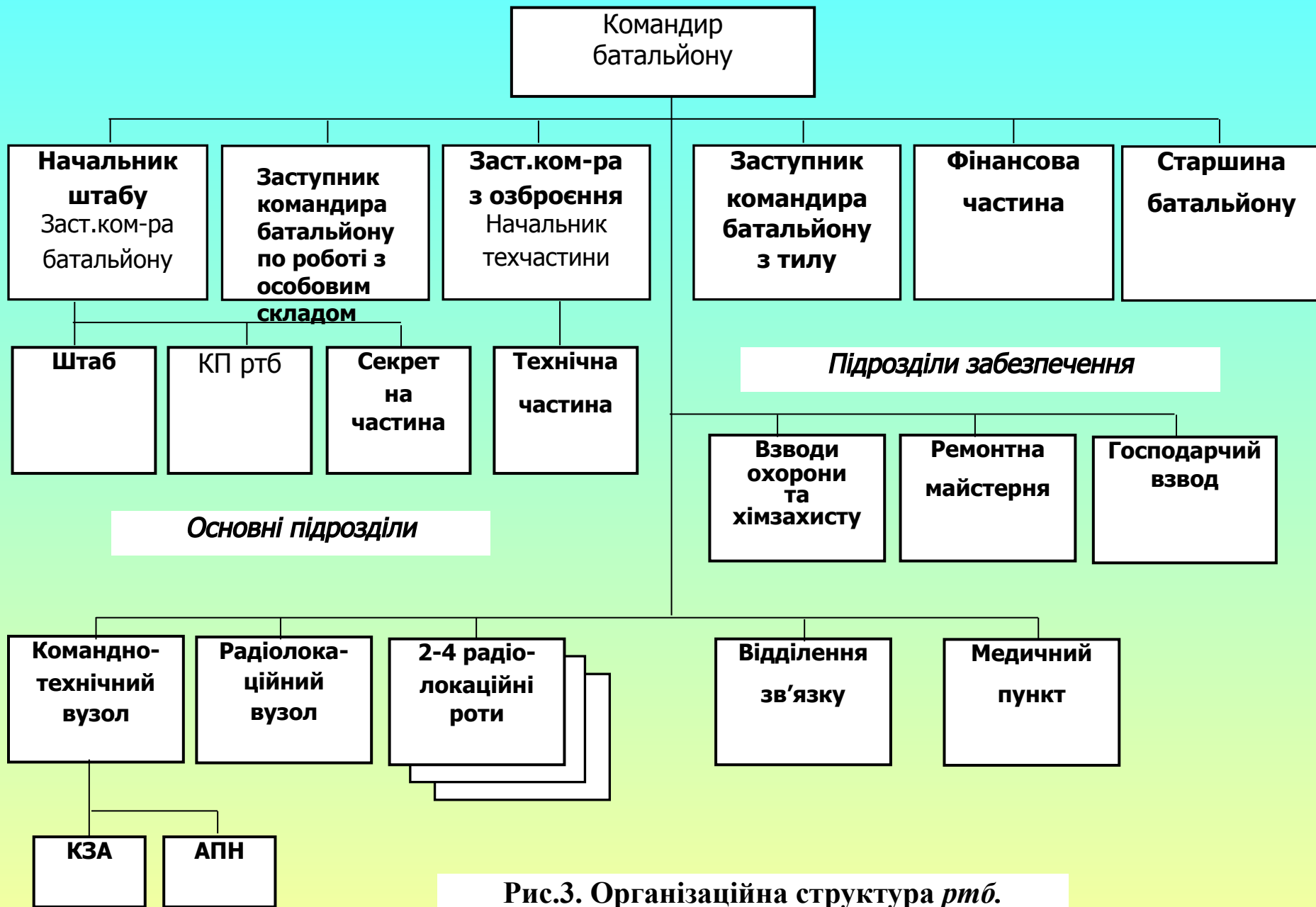

Рис.3. Організаційна структура ртіб.

Радіолокаційна рота (рлр) є тактичним підрозділом РТВ і призначена для ведення РЛ розвідки повітряного противника та видачі РЛ інформації на КП *ртб*, КП *зрдн*, ПН ВА, КП частин РЕБ.

До складу радіолокаційної роти входять 1-2 РЛ взводів загального призначення, відділення (взвод) управління і підрозділ забезпечення (рис.4.).

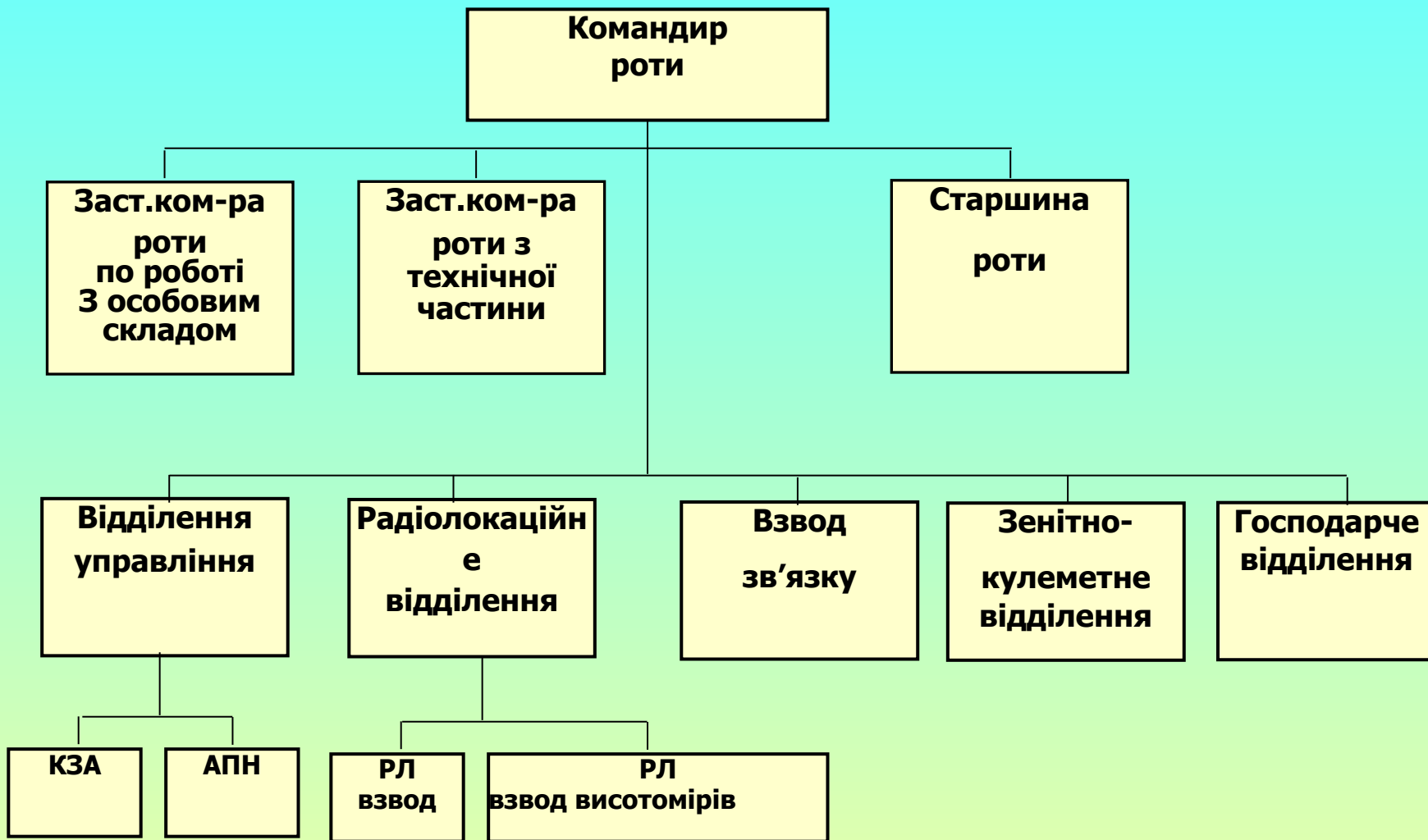

Рис.4. Організаційна структура рлр

На озброєнні *орлр* можуть бути КЗА 86Ж6 "Поле", 1-2 РЛС (РЛК) дальнього РЛ виявлення, 1-2 РЛС типу 5Н84А, 55Ж6 та 1-2 РЛС (РЛК) виявлення маловисотних цілей (РЛС 19Ж6, П18, П15 і висотоміри.).

На озброєнні радіотехнічних військ знаходяться різні засоби радіолокації (ЗРЛ), комплекси засобів автоматизації (КЗА), спеціальні засоби, поєднувані одним поняттям - радіоелектронна техніка (РЭТ).

Засоби радіолокації включають:

- радіолокаційні станції (комплекси) виявлення, цілевказівки, наведення;
- радіовисотоміри;
- наземні системи визначення державної належності;
- радіо - і кабельні лінії передачі радіолокаційної інформації.

Кожен засіб радіолокації, що має самостійне функціональне і бойове призначення, прийнято називати радіолокаційною станцією (РЛС).

Радіолокаційні станції, що складаються з декількох функціонально зв'язаних систем, кожна з яких має самостійне бойове призначення, називають радіолокаційними комплексами, які підрозділяються:

- за бойовим призначенням і бойовими можливостями - на РЛС (РЛК):
  - загального призначення,
  - виявлення маловисотних цілей,
  - спеціалізовані (радіовисотоміри),
  - станції активного запиту і державного розпізнавання;
- за режимами роботи – на: чергові і бойові;
- за частотним діапазоном - на метрові, дециметрові. сантиметрові і міліметрові;
- за маневреністю - на рухомі (самохідні і причіпні) та стаціонарні.

Комплексом засобів автоматизації (КЗА) називається типовий набір апаратури, що виконує визначені функції автоматизованого процесу збору, обробки, відображення і видачі радіолокаційної інформації про повітряну обстановку, контролю за порядком використання повітряного простору, управління підлеглими підрозділами, бойовими обслугами і радіолокаційними комплексами (станціями).

Комплекси засобів автоматизації включають:

- автоматизовані системи управління радіолокаційної роти;
- автоматизовані системи управління радіотехнічного батальйону,
- автоматизовані системи управління радіотехнічної бригади;
- апаратуру (об'єкти) наведення авіації.

На озброєнні РТВ є також засоби дротового, радіо -, радіорелейного і тропосферного зв'язку, автотракторна техніка (спеціальні і транспортні машини і тягачі).

Для самооборони радіотехнічні підрозділи озброюються переносними зенітними ракетними комплексами (ПЗРК), зенітними кулеметними установками, гранатометами. Весь особовий склад РТВ озброюється особистою стрілецькою зброєю.

Для захисту особового складу від зброї масового ураження використовуються засоби індивідуального і колективного захисту.

Третє питання: Принципи бойового застосування підрозділів і з'єднань РТВ

Бойове застосування РТВ організується і здійснюється на основі рішення командира на бойові дії у суворій відповідності з науково обґрунтованими принципами, що відбивають об'єктивні зв'язки і закономірності підготовки і бойового застосування радіотехнічних військ, викладеними в Бойовому статуті, настановах, і в інших керівних документах.

Основними **принципами** бойового застосування радіотехнічних з'єднань, частин і підрозділів є:

1. Постійна бойова готовність до виконання поставлених бойових завдань;
2. Повне використання бойових можливостей радіотехнічних з'єднань і підрозділів;
3. Зосередження основних зусиль на головних напрямках дій повітряного противника;
4. Готовність до маневру силами і засобами;
5. Раптовість, активність та рішучість дій;
6. Чіткість та безперервність управління, наполегливість у виконанні поставлених завдань;

7. Тісна взаємодія з силами і засобами розвідки повітряного противника інших видів Збройних Сил і родів Повітряних Сил, Державною прикордонною службою України, органами управління повітряним рухом;
8. Завчасне створення, уміле використання та своєчасне відновлення резервів; стійкість і здатність до ведення тривалих та напружених бойових дій в умовах застосування противником високоточної зброї, сильного вогневого впливу та радіоелектронного придушення;
9. Підтримка та своєчасне відновлення боєздатності;
10. Всебічне та повне забезпечення бойових дій.

Постійна висока бойова готовність – це здатність організовано і в установлені терміни приступити до бойового застосування та у будь-яких умовах обстановки виконати поставлене бойове завдання. Вона досягається:

- правильним розумінням командирами, штабами своїх завдань;
- завчасною підготовкою до бойового застосування;
- високою мобілізаційною готовністю, своєчасним приведенням до вищих ступенів бойової готовності;
- постійною готовністю озброєння і військової техніки;
- чіткою організацією та несенням бойового чергування;
- безперервним веденням розвідки;
- високим рівнем професійної підготовки і морально-психологічного стану особового складу;
- інженерним обладнанням бойових порядків;
- чітким і безперервним управлінням;
- організацією і веденням ефективної комплексної протидії іноземним технічним розвідкам.

Повне використання бойових можливостей радіотехнічних з'єднань і підрозділів полягає в забезпеченні найбільш сприятливих умов для ведення радіолокаційної розвідки і видачі бойової та розвідувальної інформації і досягається:

- постійним знанням усіма офіцерами стану та можливостей підпорядкованих і взаємодіючих сил та засобів радіолокаційної розвідки, умов обстановки;
- створенням раціонального бойового порядку та ефективного управління;
- вибором і обладнанням позиції з необхідними характеристиками;
- використанням найбільш ефективних способів ведення радіолокаційної розвідки, збирання, обробки і видачі інформації;
- високою виучкою бойових обслуг;
- своєчасним прийняттям рішення.

Зосередження основних зусиль на головних напрямках дій повітряного противника досягається:

- ущільненням на цих напрямках бойових порядків;
- оснащенням їх радіоелектронною технікою з кращими характеристиками;
- цілеспрямованим і наполегливим управлінням радіолокаційною розвідкою і видачею радіолокаційної інформації;
- завчасним створенням на цих напрямках необхідних резервів.

Готовність до маневру силами і засобами забезпечує перенесення зусиль на інші напрямки, нарощування радіолокаційного поля на окремих напрямках, відновлення порушених бойових порядків, виконання бойового завдання в новому районі, а також виведення з-під удару противника частини сил і засобів та збереження їх можливостей.

Раптовість дії досягається:

- введенням противника в оману відносно складу та бойового порядку з'єднання, частини, підрозділу;
- безперервним веденням розвідки та своєчасним викриттям замислу удару повітряного противника;
- прихованою підготовкою та раптовим використанням нових тактичних прийомів і способів розвідки повітряного противника;
- проведенням заходів з протидії засобам розвідки противника;
- суворим дотриманням вимог прихованого управління військами.

Активність і рішучість під час виконання бойового завдання досягається:

- високою фаховою підготовкою командирів та штабів;
- постійним добуванням повної інформації про противника з рубежів, що дозволяють командувачу об'єднання Повітряних Сил централізовано управляти підпорядкованими з'єднаннями та частинами, а командирам з'єднань – підпорядкованими підрозділами;
- готовністю і здатністю військ виконати за будь-яких умов свої завдання з найбільшою ефективністю.

Чітке і безупинне управління полягає у здатності системи управління забезпечити командирам, органам управління безперервний зв'язок з підлеглими, постійно впливати на хід бойових дій і дозволяє найбільш ефективно і повно використовувати бойові можливості радіотехнічних з'єднань і підрозділів для вирішення поставлених завдань. Воно досягається:

- ▣ постійним аналізом обстановки і тенденцій її розвитку;
- ▣ своєчасним прийняттям рішень і наполегливим їх втіленням у життя;
- ▣ особистою відповідальністю командира і начальників за правильне застосування підпорядкованих їм військ і за результат виконання бойового завдання;
- ▣ забезпеченням живучості системи управління.

Тісна взаємодія з іншими силами і засобами розвідки повітряного противника здійснюється з метою максимального збільшення дальності рубежів радіолокаційної розвідки, підвищення достовірності радіолокаційної інформації. Тісна взаємодія полягає у своєчасному плануванні, організації і постійному проведенні заходів щодо одержання інформації про повітряного противника від усіх сил і засобів розвідки та використанні у разі видачі інформації засобів і способів, що мають кращі точнісні характеристики, мінімальні терміни проходження інформації.

Резерв створюється для вирішення раптово виникаючих завдань. Залежно від обстановки до резерву можуть входити підрозділи і з'єднання РТВ, а також озброєння, радіоелектронна техніка, запаси матеріальних засобів, які знаходяться у безпосередньому підпорядкуванні відповідних командирів. Здійснюється ретельне маскування резерву від усіх видів розвідки противника. Резерв використовується за розпорядженням того командувача (командира), рішенням якого він створений.

Стійкість та здатність до ведення тривалих та напружених бойових дій досягається:

- прихованням бойових порядків;
- використанням маневру, захисних властивостей місцевості, інженерного обладнання позицій;
- розосередженням та укриттям запасів матеріальних засобів;
- підвищенням перешкодостійкості;
- швидким відновленням порушеної боєздатності;
- підготовкою особового складу до дій в умовах сильного вогневого впливу та радіоелектронного придушення, застосування противником високоточної зброї та зброї масового ураження.

Підтримання та своєчасне відновлення боєздатності включає відновлення порушеного управління, пошкодженого озброєння та воєнної техніки, ліквідацію наслідків нанесення ударів повітряним противником і досягається:

- використанням резервів;
- здійсненням маневру;
- уточненням бойових завдань на подальші дії;
- поповненням матеріальних засобів;
- відновленням пошкодженого озброєння та військової техніки;
- поповненням втрат особового складу та його перерозподілом.

Всебічне та повне забезпечення полягає у здійсненні заходів, спрямованих на створення у з'єднаннях та підрозділах сприятливих умов для виконання поставлених перед ними бойових завдань. Воно включає бойове, технічне, морально-психологічне і тилове забезпечення і здійснюється безупинно.

Тільки творче застосування усіх принципів дає можливість успішно виконати бойове завдання.

Завдання на самостійну підготовку

конспект лекцій Тактика РТВ